

PERIÓDICH VERMELL

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRAS ::

PREUS DE VENTA
 25 exemplars. Una pesseta
 Cada número. 2 quartos
Surt a llum ab tota regularitat á lo menos una vegada cada setmana.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 6 - RONDÀ DE LA UNIVERSITAT - 6
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat á domicili. . . . 8 rals trimestre
 Països de la Unió Postal. 16 id. id
Dona números extraordinaris sempre que ho demanin las circumstancies

LA PATRIA

Ja tenim sobre el tapet de la opinió pública una qüestió terrorífica.

Segons diuen, á Fransa han insultat la Patria— no ho preguin pas per la panxa, porque es sinónim en llenguatge polítich —y es precis rentar aquesta taca, en cara que siga gastant per sabó lo cervell de la meytat dels espanyols.

Pero ja que ab palla y temps maduran las nespras, avans d' entrar al fons de la qüestió aném á enterarnos una mica de las circumstancies que l' han precedida y port t.

No fa pas gayre temps, després de la ratificació del cé ebre tractat de comers que tan poderosament cridá l' atenció per tot Espanya, Fransa deya en tots los tons que sos vehins de l' altra part dels Pirineus eran afortunats d' estar baix la restauració borbónica simbolisada per lo *jeune Alphonse*, y afirmava que seria insensat que la nació espanyola tornés als periodos de perturbacions y sublevaments que tan poch l' acreditavan y tan abatuda la tenian feya temps.

Al venir las sublevacions militars iniciadas á Badajoz, la premsa francesa 's desencadená contra 'ls espanyols dihentnos que som una colla de desagrahits y uns veleydosos que de tot nos cansém.

Pero ve 'l viatge de D. Alfons á Alemania y tot cambia d' aspecte.

¿Per qué?

L' amor á la patria ha tret lo nas. Veusho aquí tot.

Los francesos, ab rahó ó sense rahó, volen tenir un' altra agarrada ab l' Alemania, y com es natural ab tal predisposició, tot lo que favoreixi á sa enemiga no ho poden veure ni ab pintura —y tot lo que puga mortificarla per ells resulta deiciós. Y ja tenim lo pot de la confitura.

Mentres la Espanya semblava no estar en cap compromís moral ó material ab l' Alemania, lo govern espanyol era poch menos que una Xauxa per sos administrats. Pero va 'l rey á Alemania, sembla ó diuen ó se sab que allí 's tracta de una aliansa que, de resultar vritat, no pot ser mes que contraria á la Fransa, y ja tenim que aquell govern tan bó ha comés tal temeritat com «conseqüencia llógica de sa reprehensible conduc a.»

D. Alfons va á Alemania, y allí es considerat, no ja tan sols com s' acostuma en semblants cassos, sino que se 'l obsequia fins al embafament, se posa especial cuydado en agassatjarlo y 's fa tot alló que puga fer denteta á la Fransa, puig l' Espanya ocupa la retaguardia francesa en cas de guerra franco-alemana.

La Fransa, mitj refeta dels desastres del any 70, peta de dents, y al tirar en cara sa ingratitude á Espanya, — que per sa posició y sos interessos y son temperament y sa afinitat de idioma es més aliada natural de Fransa que de Alemania, — no oculta á sos vencedors de tretze anys enrera son rencor, per creure que vol posarlos dificultats ab uns vehins que per rahó natural no tenen may de ser res mes que bons amichs.

Llavors l' Alemania, que tal volta porta ja un plan premeditat, toca la corda sensible dels francesos, y 'ls fá pegar cada bot que canta 'l credo.

Los periódichs oficiosos alemanys mes autorisats insultan y desprecian á la Fransa, recordantli que per Espanya vingué la guerra del any 70, y que per Espanya pot tornarne un' altra pe 'l 83; y com si aixó no fos prou, l' emperador alemany dona l' empleo de coronel de hulans al rey d' Espanya.

Que 'ls francesos tingan tirria als hulans, se comprén molt bé, ¡vaya si 's compren! Igual que si jo 'n tingués á un vehí que se 'm fiqués á casa á inflarme 'ls nassos.

Y ab tots aquets precedents y ab la circumstancia agravant de ser D. Alfons coronel del regiment que está de guarnició á Strasbourg, ciutat francesa—si be d' origen alemany— presa per l' Alemania en la guerra del 70, lo rey d' Espanya se dirigeix á Paris.

Y per més pega dona la casualitat...— buscada hi ha qui diu—de que 'l dia de la entrada de D. Alfons á la gran ciutat era justament lo mateix de tretze anys enrera, era 'l tretzé aniversari, de la capitulació de la ciutat d' Strasbourg, francesa fins aquell dia y alemanya de llavors ensá, y dintre quals murallas hi *mana honoríficament* un regiment de hulans lo rey d' Espanya, hosta de Paris.

¿Creuhen qu' es just, honrós, llegitim, racional y llógich l' amor á la patria?

Donchs convinguin en que 'ls francesos, per amor á la patria, tenen mes que sobrats motius pera no mirar ab bons ulls á D. Alfons.

Lo rey d' Espanya entrá á Paris, y alló va convertirse en un inmens galliner per la saragata, y en un infernal colomar per los xiulets.

Lo president de la República francesa sembla que doná todas las satisfaccions que pogué á D. Alfons.

Aquest se reservá sa llibertat de acció... y tocá 'l dos á Madrit.

Y ara vé la part mes llastimosa.

Madrit, lo poble dels ganduls, la sangoñera de la nació, criticant—y ab rahó—la barrabassada dels francesos, los imita en pitjor grau, los insulta ab grossers pasquins, y poch falta pera que parodiant las ridiculesas parisiens del 70, agafin escombras y diguin ¡á Paris! ¡á Paris!

¿Es ben fet lo dels francesos ab Don Alfons? No, pero es justificat per l' amor á la patria.

¿Es ben fet lo de las fanfarronadas madrilenyas dels pasquins y de insultar á la Fransa? Tampoch; tal volta menos, pero també 's justifica per l' amor á la patria... ó al rey, que jo no se—ó no vull saber—si es igual.

¿Qué es donchs l' amor á la patria, tan cacarejat com sublime virtut dels pobles? —Es un fanatisme irracional que 'ns induheix á anar contra 'l vehí que ha nascut á l' altra part de las fronteras nostras.

Invocant l' amor á la patria los tirans promouen la guerra en las que sols procuran satisfer sos ambiciosos projectes.

Guanyi ó perdi una nació en una guerra, obtinga victoria ó siga derrotada, es ben segur que 'l poble sempre pert.

Fins deixant apart—y no es poch deixar—los milers de víctimas ignocents sacrificadas en aras de una ambició, trobém que la guerra no pot portar cap profit ni petit benefici al poble.

La guerra que 's feu ab mes amor patrio en aquest sigle y que al fí coroná la victoria, fou sens dubte la Revolució espanyola de 1808 contra Napoleon.

¿Quin benefici portá al poble aquella victoria que costá cinch anys de guerra cruel y espantosa?

Fugí de Napoleon pera caure en un tirá mil voltas pitjor, mes rastrear, malvat y miserable. Fernando VII pagá sa heroicitat als espanyols ab las terribles reaccions del any 14 y del 24. Tal fou lo premi de aquella gegantina lluyta portada á terme ab tal amor á la patria.

¿Quin profit tregué 'l poble de la guerra de Africa?

Uns quants milers de víctimas y un augment de pagos per' aixecar l' arruinada Hisenda.

Y aquella guerra fou feta ab tant d' amor á la patria...

La mateixa Alemanya ¿quin fruyt ha trobat—lo poble, entenemnos—de sas grans victorias? Morir los uns en lo camp

de batalla y 'ls altres de fam en las poblacions per la miseria que 'ls porta l' estat militar en que tenen de viure.

Y pensant que pera fer tot aixó se invoca l' amor á la patria... crech que ja n' hi tindria d' haber prou pera que 'ls pobles coneguessen que ja es hora d' emanciparse de semblant tiranía, suplint lo mesquí amor de patria per lo gran y sublim AMOR Á LA HUMANITAT.

A Madrits' han fet grans manifestacions á l' arribada del rey.

En Sagasta ja no dimiteix per ara.

Tot s' aplassa per amor á la patria.

Fins diuhen que 'ls republicans cridan ¡viva 'l Jefe del Estat!

Vetaquí tot lo qu' hem guanyat ab lo succehit á Paris.

Jo no trobo pas dolent que á Madrit desfoguín son amor á la patria festejant al rey.

Lo que sí trobo un amor á la patria á todas llums inconvenient,—per no darhi un altre nom,—es que 's fassi cap manifestació de antipatia á la Fransa.

Los interessos del poble espanyol son los mateixos del poble francés, no ho olvidém pe 'l que puga succehir. Si algú pretenís que dos pobles germans se destrossessin... lo tret podria sortirlos per la culata.

Nosaltres no podém trobar ben fet lo de Paris, pero ménos lo de Madrit en la part hostil á Fransa.

Si quatre tahuls de allí cridessin contra Fransa pera despertar l' amor á la patria, en las provincias estaríem en lo deber de fer manifestacions de simpatia per nostra germana á fí de probar nostre AMOR Á LA HUMANITAT, mil voltas preferible á la raquíca passió de que tant se valen los grans poderosos pera tiranisar als pobles.

Si continúa la bullida, es probable que també continuém aquestos articles.

SI 'T PUCH VEURE UN COP MES...

—*—

Passejant tristement per la Gran-Via mirant distret á un mico en un balcó que 's gratava suaument lo seu trasero... ¡vaig veuret, Leonor!

Vaig veuret qu' estenias la camisa á la corda que hi 'bia en un solar, va alsarse vent y... ¡adeu! ¡la bata enlayre! ¡de dintre ets molt salau!

De dintre ets molt... jo ab goig te contemplava quan tu mitj sofocada vas dirme prest: —Fassi lo seu camí, poca vergonya, sense mirá; imprudent.—

¡Sense mirá! ¿Quin jove no s' atura al contemplá aquell cútis? y ¡ay Jesús!... Quan va cauré 'l teló ja vaig anármen, tan sols... per darte gust!...

¡Per darte gust... ja ho veus si t' idolatro! Sempre tinch aquell acte á 'n el magi; sempre somio batas que 'l vent alsa y cosas blancas y...

Blancas y... ben formadas. L' altre dia vaig veuret altre volta ab un cistell, va cauret un tomátech, vas collirlo y al fer lo moviment,

Al fer lo moviment van descordáret tres botons de la bata, y al instant van sortir dos castells de ta cotilla que 'm van mitj assustar.

Mitj assustar, ja t' dich. Jo t' felicito per la blancura ebúrnea de ton cos, per tos pits, tas caderas y altre cosa... que pot pensá 'l lector.

¿Que pot pensá?... res lleig. Tu vas mirarme com dihent:—Ja deu está ara satisfet, que tot m' ho ha vist...—Ay sí; creu que desitjo contemplarte un cop mes.

Un cop mes ab la bata mal cordada y un dia que no 's pugui anar de vent; dos cops t' hi vist, Leonor, pro si ara hi torno... ¡completarán los tres!

J. GUINART

Barcelona 14 de Mars de 1883.

LO MONUMENT DE TORTELLÁ

Un acte vandálich y criminal acaba de portarse á cap en la provincia de Girona, y al consignarlo en nostras columnas pera protestarne ab tota la enteresa que 'ns es possible, la vergonya enrogeix las nostras galdas.

Si fixa está en la memoria de tothom la desastrosa lluyta que tingué que sostindre fa poch Espanya pera soterrar al ferós absolutisme que un' altra vegada se havia alsat potent y ensoberbit pera lograr erigirse en Senyor de nostra patria é imperar en ella ab tota la repugnant majestuositat de la seva asquerosa grandesa, gravats en lo fons de tots los pits lliberals hi han los noms dels pobles que s' immortalisaren ab sa heróica resistencia.

¡A qué citarlos, si ompliriam més espay del que podém disposar! — Una excepció debém fer tan sols en pro d' un poblet que vingué á ser la epopeya de la passada guerra. Aquest poblet es Tortellá, que sens medis de defensa, que sense comptar ab forsas pera oposarse al salvatje atach de una fortá divisió carlista al mando del sanguinari Savalls, sapigué defensarse ab una intrepidés que assombrá y cada un de sos fills se convertí en un héroe... May cap victoria ha sigut tan disputada, y al entrar á Tortellá los carlins ben cruelment se venjaren de la resistencia que se 'ls hi oposá. Semblant fet, semblant hassanya, havia de perpetuarse pera que servis de exemple y pera que 'ls pobles, de Tortellá aprenguessen á morir per la llibertat avans que sucumbir al absolutisme. Aquesta idea, que va naixer tan bon punt com las flamaradas que llensava Tortellá anavan per tots quatre cantons, deya ab llenguas de foch que aquell poble, aquell poblet ignorat, avans qu' entregarse á la turba desentrenada que 'l volia junyir á son jou, sabia fer lo que fan los grans pobles, los pobles immortals: morir ab honra, enmortallantse ab las sevas propias cendras. Tot Catalunya respongué com per ensalm y en una nota unísona á la idea. S' obriren suscripcions populars y la idea d' erigir un monument, deixá de ser un pensament pera convertirse en una realitat.

L' Ajuntament de Tortellá, acompanyat del poble en pés y de infinitat de comissions de 'ls elements lliberals, en mitj de un entusiasme que ratllá fins al deliri, colocaren la primera pedra, y 's voltá per medi d' un senzill reixat lo siti ahont devia ser construhit lo monument. Magnífica festa, justa paga al heroisme d' un poble!

Al ministeri Cánovas, que salvant petits interregnes havia regit los destinos d' Espanya desde la restauració, succehí lo govern lliberal que te á son cap lo célebre progressista Sagasta.

L' espectacle que presenta 'l nostre país no es pas pera descriurel; seria renovar, obrir y fer brollar sanch de las llagas que per desgracia tenim á la vista. Tota l' escoria, tots los elements reaccionaris que la República francesa expulsa de son territori, venen á parar al nostre, ahont mes que hospitalitat, trovan y se 'ls hi donan los medis pera convertirlo en terra de conquesta. Los dignes militars que exposaren ab bravesa sa vida, combatent al absolutisme, s' han de veurer avuy prostergats per los que ahí, sos contraris, capitanejavan infames pandillas de bandolers y assessins.

Aquest sí, aquest es lo verdader triunfo pera la causa carlista!—¿Podian may imaginarsel ni remotament los seus mes acérrims partidaris? Y per digne coronament de l' obra, falsificat lo sufragi per odi y en contra de las ideas avansadas, se 'n aprofita la reacció y 's fa sevas las corporacions municipals.

Y Tortellá no havia d' ésser de mes bona condició: Tortellá, com á just cástich de la seva desatentada defensa, l' ajuntament que avuy té es carlista.

Com tothom sap, los carlistas son de la mateixa fusta dels frares y no olvidan may en aquesta vida ni en l' altra los agravis que se 'ls hi fan. Aixís es que ara los carlistas que forman l' ajuntament de Tortellá s' han vist las aurellas y s' han dit «ara es la nostra,» y la seva ha sigut destruir la base sobre la que havia de col·locarse la columna commemorativa, desenterrar la primera pedra y tirar en terra la tanca que resguardava aquell lloch.

Ha passat lo que havia de passar, ha succehit lo lògich, l' inevitable. Si lo monument que s' alsava era pera 'ls carlins un padró de ignominia, los carlistas duenyos y senyors de la situació, ¿havian de tolerarlo, havian de consentir rebre á tot hora y constantment, tan tremenda bofetada...?

Lo que sí no es lògich, es que continuhi dihentse lliberal lo govern que tals iniquitats consent; lo que no 's pot compendre, es que 'ls lliberals de Tortellá permanesquessin impassibles, mentres ab befa y per insult se 'ls destruïa, no d' amagat y per sorpresa, sino devant d' ells y al mitj del dia, lo símbol de son amor á la llibertat, lo recort de sas proesas.

Per lo bon nom de Catalunya, voldriam que s' obrés ab energia, voldriam que lo acte infame que s' acaba de realisar servís pera que 'l foch de la indignació avivés l' esprit lliberal del país, y en lloch de la modesta columna que devia alsarse en Tortellá, altiu y majestuós s' hi erigís un monument que á son temps fos en desagravi de la profanació que ara s' ha comés y en just tribut d' admiració de la seva admirable defensa en pró de nostra honra y de nostra dignitat.

En cambi si res se fá, si 'l govern, al contrari, deixa que quedi la cosa tal com está passant, á la categoria dels fets consumats, allavors no 'ns resta més que dir: Per haver anat á parar al extrem de degradació en que 'ns trovem, pera després de tants sacrificis y de tanta sanch derramada tenir un govern tan lliberal, no valia pas la pena de sostenir una guerra contra 'l carlisme; era millor deixarlos lo camp lliure pera que hi campessin á sas amplas com hi campan ara, y com hi camparán mentres regeixi los destins de la nació espanyola un govern lliberal y estiga al frente d' éll lo conseqüent progressista don Práxedes Mateu Sagasta.

R. A. y A.

Casi tota la premsa lliberal ha dedicat un carinyós recort al XV aniversari de la Revolució de Setembre.

No 's te noticia de que á ningú dels que avuy governan los hagi caygut la cara á trossos. ¿Y encara hi ha qui no creu ab miraclés!

Nosaltres nos contentém bonament ab dir:

Com lo mon dona voltas, no hi ha temps que no torni.

** **

Segons un telégrama de Madrit que publicá un diari de Valencia, se troba per Ginebra algun assessí de ofici ab la missió d' escabexar á D. Manel Ruiz Zorrilla.

¿Ja hem arribat á n' aquest punt? Oh, la política...

** **

Mentres D. Alfons estava á Paris, los francesos cridavan ¡viva la República! A Espanya...

Gutierrez, no t' emboliquis mira que t' farán malbien.

** **

Trobantse per Ginebra Víctor Hugo, ha visitat á n' en Ruiz Zorrilla.

Y 's conta que després de animarlo en sos propósitos, digué 'l primer al segon:

—Duas virtuts hi ha que no perdonan los partits tirans y corromputs: la llealtat y la conseqüencia, perque ells no la coneixen.

Estich segur que á n' en Sagasta aixó 'l te sense cuydado.

** **

Per molts punts diuhen que 's concentra la guardia civil.

També 's parla de conferencias entre capitans generals y gobernadors civils.

Lo govern demana al rey que vingui desseguida.

¿Qué serà?...

Con la Inquisicion
Chiton!

** **

A Girona los jefes y oficials de la guarnició han dormit als quartels.
¿Qué bo es lo ba-callá en aquets temps!

** **

Als periódichs atacats de *fusionisteritis* que publicarem en nostre número passat tenen de anyadirshi, PER ARA, los següents:

El Demócrata, de Palma.

El Pacto Aragonés, de Saragossa.

El Progreso de Castilla, de Burgos.

La Solucion, de Jaen.

La Protesta, de Valencia.

El Clamor de la Democracia (de nou) y *El Clamor*, de Castelló de la Plana.

Lo director de *El Palleter* ha sigut condemnat á dos mesos y un dia de presó major, pago de costas, etc.

Y á un periódich de Cádiz en un sol dia li caygueren demunt ¡nou denuncias! ¡¡Quin xátech!!

Vaja, que per la premsa, sembla que la Espanya 's troba á principis del any 1868.

¡¡Si á lo menos acabessim aquesta anyada ab la mateixa collita que la de aquell any!!!

Llavoras sí que treuriam favas d' olla...

** **

En Sagasta no pot ser mes amich de la Justicia.

Igual á n' en Martinez Campos que 's sublevá á Sagunto com als sargentos que 's sublevaren á Santo Domingo de la Calçada los feu fusellar.

Sols que al un lo fusellá *moralment*.

Y ara fins li diu *héroe*.

*

No falta qui fa corre que si *alló* de Badajós hagués anat bé, tothom avuy voldria ser *dels seus*.

Igual que 'ls alfoasins que no sortiren sino després de lo de Sagunto.

*

Alguns periódichs obran suscripcions á favor de las familias dels sargentos fusellats á Santo Domingo.

Y alguns periódichs, per tal *delicte*, han rebut garrotada gubernamental.

A quin temps hem arribat, que fins es penable tractar de socorre á viudas y orfes.

Y temps á venir... visquem y vejém. No estranyaria que las regueras de sanch de las víctimas senyalessin lo lloch ahont tindria d' aixecarse un monument.

Que no en va lo mon dona voltas, y després de l' un temps ve l' altre.

** **

L' emperador de Alemania ha fet á don Alfons coronel de hulanos.

Carambas! Vet' aquí un destino que voldria que li fos ben convenient.

Ab lo temps...

** **

En l' últim número de nostre apreciat colega eco de *La Montaña*, de Manresa, s' hi troba un preciós ramellet dirigit als carcas de aquella ciutat, extret de la premsa de aquesta capital.

Verdaderament n' hi ha per avergoyir á qualsevol persona... que fos prou persona. Pero tractantse de jesuitas, ja saben y practican que

Qui no te vergonya tot lo mon es seu.

** **

Hi ha tal tragí y tal guirigay entre 'ls militars, que 'm sembla que molts deuen estar ab un continuu ¡ay! al cos.

No 's mudan tant los nuvols de puesto com lo general Mitjacerilla fa cambis y recambis de personal y tot ho trasbalsa.

Y tot ¿perqué? ¡Valgam Deu! Per impedir que l' imitin á 'n ell.

Tio Nel-lo saguntí: tingau present que qui á ferro mata á ferro mor.

** **

Un altre procés ha caygut demunt del célebre alcalde de Rosas senyor Vives, també per detenció arbitraria.

¿Se blincará altra vegada la vara de la justicia?

Lo caciquisme tot ho pot en aquest país ahont governan los *liberals* fusionistas.

** **

Que si D. Alfons passa per Paris, que si no hi passa.

Per últim hi ha passat.

Bé podria quedarshi... tant com vulgués.

** **

Copiém y ho copiém ab prou sentiment per la por de relliscar, lo següent suelto de un periódich liberal:

«Retiere Peris Mencheta que «allá por aquellas tierras» don Alfonso ha ido á visitar á un antiguo amigo.

»Esto nada tiene de particular.

»Lo bueno, lo original, lo saliente, lo chistoso, lo singular, lo raro y lo nuevo, es que la criada del alemán, segun cuenta Mencheta, tomó sin duda á don Alfonso por un portero y lo introdujo en la cocina dándole el libro de la cuenta de comestibles para que inscribiese su nombre.

»Ahora que ya casi podemos charlar en el congreso de las grandes potencias, no estaria fuera de lugar que Vega de Armijo considere *casus belli* la desatencion de la alemana fregatriz.

»O cuando menos que Martinez de Campos ordene y mande que sea fusilada sin pérdida de tiempo.

»Aun cuando sea dia festivo.»

Ara diguin si no es perillós atrevirse ab comentarís á semblants fets.

Ca, home, ca.

Mes m' estimaria jugar ab una escopeta carregada.

** **

Retalls d' uns cartells patrioters fixats per las cantonadas de Madrid aquestos dias:

«... un pueblo de ramerás—(¿es algo ménos Madrid?)—ha tratado de menospreciar la bandera española—(¿de sério?)—y es el mismo que no supo arrancarla de Zaragoza, Gerona, Madrid y Bailen.»—(Donchs aixó es mes decent que no pas saquejar á Italia y descubrir las Américas esclavissant una

gran part de la Humanitat, com hem fet los espanyols.)

«Para lavarla de la afrenta sabremos—(¿qui son vostés? que no 'ls coneix)—luchar como en Bailen y morir como Madrid el 2 de Mayo, pero nunca humillarla como en Metz ó Strasburgo.»—(Si no 's tornan héroes de cantonada los lladragots de levita de la vila del os, me sembla qu' es qüestió d' entornársen al llit, perque la sang no arribará pas á l' ayguera.)

*

Una pregunta al autor del anterior exabrupto: ¿sab vosté per qué Bailen, Girona, Saragossa y lo Bruch varen poder més que 'ls francesos?

Donchs tinga per entés que fou degut á la autonomia practicada per aquestos pobles, á la no intervenció d' un Madrid.

Y ¿sab per qué varen perdre 'ls francesos á Metz, Sedan y Strasburgo?

Donchs per culpa de la centralisació; perque á Fransa no 's fa res que no ho mani, no ho fassi ó no ho pensi Paris.

PENSAMENTS

Lo patriotisme es l' últim resto de passió salvatge que li queda al home civilisat.

Si teniam com una virtut lo patriotisme y consideravam enemichs nostres als homes de las altras regions, hauriam d' admetre que som enemichs dintre de la nació dels d' altras provincias, y considerar enemichs dintre la provincia als d' altras ciutats y pobles y tractar com verdaders enemichs en las localitats als habitants d' altres carrers, y com enemichs acérrims als vehins de la escaleta y particularment als del pis del devant.

Y si aceptavam aquesta llógica del patriotisme,—que es la verdadera,—lo gos seria lo tipo mes perfet dels patriotas, perque lladra á tothom de fora casa, fins al carboner y escombriayre que 'ns serveixen.

*

Las fronteras que divideixen las naciones, fetas per la caduca diplomacia ó per la forsa de las armas, son artificials per naturals que semblin.

Darrera d' ellas no hi ha may l' enemich sino 'l fill de mare; qui diga lo contrari te 'ls sentiments enderrerits d' alguns sigles y es digne d' esser butxí.

Al poble de todas las naciones tant li té que las fronteras comensin mil lleguas més ensá com enllá; tant li fa que comensin á Vallcarca com á Pekin, perque sempre l' endogalarán y lo pá y lo ví per ell anirán sempre al mateix preu.

*

Quan veyém en una vila que 'ls vehins del arrabal de baix renyeixen á pedradas ab los del arrabal de dalt, nos fan llástima y los tenim per uns pagesots ignorants.

Pero quan las circunstancias converteixen l' arrabal en frontera y aquesta divideix duas naciones que se barallan á canonadas... llavoras parlém d' honra nacional y de la dignitat de la patria.

Si en lo lloch ahont s' ha nascut s' es un esclau y miserable, se fuig de la patria malehintla.

La Patria verdadera es donchs la part del mon en que un hi troba major suma de benestar: la Patria, per la Humanitat y per los humans, deu ser lo Mon.

Donchs las fronteras son una ximpleria consentida y tolerada.

Donchs lo nom *extranger* no es mes que una paraulota sense sentit.

¿SENTS?

FANTASIA

¿No sents la remor confosa de las ayguas del torrent que demunt rocas cayent fuig al mar?

¿Y del mal temps las trompadas qu' arrencant roures y pins va atravesant vall endins sens parar?

No sents dels trons lo soroll que fent tremolar la terra sembla per dalt tinguin guerra infernal?

¿Y l' espatech de la pedra que trinxant sens pó, ni fré, no deixa ni un brot sensé pe 'l pradal?

¿No sents dels llops l' udolá espantats pe 'l bosch corrent? ¿y aquets xiulets que del vent van brunzint?

¿No sens, per fi, la veu ronca de la negra tempestat que sembrant tanta maldat va fugint?

¿Sents tot quan t' estich dihent? respon:—¿Sents quin temporal?...— ¿Y qué haig de sentir... ¡animal! si soch sort de naixement!!!

PEPET DEL CARRIL

QUADRAT DE PARAULAS

.....
.....
.....
.....

Substituir los punts per lletas que llegidas horizontal y verticalment, digan: La primera ratlla lo que 'ls arbres tenen; la segona una passió; la tercera una fruyta que no 's vent; y la quarta un metall.

N. GARDÓ

** **

GEROGLIFICH

LO TOT

N. GARDÓ

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

CONVERSA:—Teatro.

LOGOGRIFO NUMÉRICH:—Mascota. Moscas. Comas. Taco. Mas. Má. A.